

2 CENTESIMI

Predbrojba za Monarhi je iznasa 4 K za 3 mjeseca. Pojedini broj 2 par.

Abbonamento per la Monarchia: Europe 4 per 3 mesi. Un singolo numero 2 cent.

Abbonament für die Monarchie vierteljährig 4 K. Einzelne Nummer 2 Heller.

OMNIBUS

2 HELLER

Za izvrštenje objava u "Malom oglasniku" plaća se za svaku rief 2 pare. Najmanja pristojba 30 p.

Per le inserzioni d'avis nel "Notiziario d'affari" si paga per ogni parola 2 cent. Tassa minima 30 centesimi.

Jedna Wort im "Kleinen Anzeiger" kostet 2 h. Die abgedruckte Taxe 30 h.

Izlazi svaki dan osim nedjelje i sveika u 11 ura prije podne.

Esce ogni giorno eccettuato le domeniche e feste alle 11 ant.

Erscheint täglich außer an Sonn- und Feiertagen um 11 Uhr Vormittag.

Uprava i uredništvo — Amministrazione e redazione — Administration und Redaktion: Tiskara LAGINJA i dr., PULA — Vla Giulija br. 1.

Izbornici Hrvati i Slovenci u Istri!

Kod predstojećih izbora zastupnika za Zemaljski sabor u izbornim kotarima gradova, trgovišta i obrtnih mjesta, za koje su uređeni izbori za dne 16. Novembra o. g., preporučamo Vam, da dadeće svoj glas za slijedeće muževe:

I. u trećem izborništvu kotara Pule sa glavnim biralištem u Puli, gosp.

Dr. Matko Laginja

odvjetnik i narodni zastupnik na carevinskom Vijeću, u Puli;

II. u izbornom kotaru gradova Volosko-Opatija, Kastav, Podgrad, Lovran, Mošćenice i Klana sa glavnim biralištem u Voloskom, gosp.

Dr. Matko Laginja

odvjetnik i narodni zastupnik na carevinskom Vijeću, u Puli;

III. u izbornom kotaru gradova Pazin, Buzet, Plomin sa glavnim biralištem u Pazinu, gosp.

Antun Zidarić, župnik u Kršanu.

Za političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri.

Pazin, dne 8. novembra 1908.

Predsjednik:

Prof. Matko Mandić, v. r.

Tajnik:

Dr. Niko Baničević, v. r.

Izbornici gradske kurije u Puli!

Preporučamo toplo svim našim sumišljenikom, osobito u trećem izbornom kotaru grada Pule (Siana, Valmade, Serpo, Kastanjer, Polikarpo, Veruda, Vinkuran, Jadrski, Škatari, Šikići, Valdebek itd.) da pomno čuvaju legitimacije i glasovnice za 16 ovog mjeseca, koje im dolaze od kotarskog polglavarstva.

VIESTI.

Mjestne.

Poziv izbornicima.

Izbornici gradskih kurija u Puli a po imence oni III. gradskog izbornog, sreza pozvani su na dogovore, koji će biti svaki dan počam od danas u prostorijama mjestne Čitaonice u 8 sati na večer.

Za izbore 16. novembra.

U ponedjeljak 16. novembra t. g. obaviti će se izbori zastupnika iz gradske kurije.

U gradu Puli kandidira naša stranka u trećem izborništvu, t. j. izbornici iz Borgo Arena, S. Polikarpo, Sijana, Tivoli, drž. vni kolodvor, Kastanjer, Monvidal, M. Serpo, naštrkane vode pod Pulu, sela: Jadrski, Škatari, Šikići, Vinkuran, Vintijan, Kave, Valdebek glasovati će u školi Sv. Martina u Puli. Izbor počinje u 10 u. prije pod. a svršava u 1 sat po podne.

Kamorini galopini i njihovi podrepanjaci idu već okolo loviti naše izbornike, zato naši ljudi, koji su svjestičiji treba da upućuju naše, da se nedaju zavesti od kamorinih galopina, koji će mamiti ljude, da glasuju za nekoga Franka, koji je veliki Talijan i kamoraš.

Izbornici na oprez!

Kamora dieli i razasilje po pošti listiće na izborneke trećeg izborništvu grada Pule, u kojima pozivlje izbornike da glasuju za Franka.

Preporučamo izbornicima, da te listiće bace onamo kamno spadaju.

Treba da svi ustanemo proti kamorašu Karlu Franku.

Kamora na djelu.

Po utanačenom dogovoru između hrvatskih i talijanskih zastupnika Istre stvoren je za zemaljski sabor Istre novi izborni red, po kojem sabor Istre sastoji od 44 birana zastupnika i 3 virilista. Od ta 44 zastupnika imalo bi pripasti Hrvat. stranci 19 zastupnika a talijanskoj 25. Naš devetnaesti zastupnik bio bi u trećem izborništvu gradske kurije u Puli. Ali da i Talijani nezasićni i bezočni kako jesu, nisu zadovoljni da dodje naših devetnaest u sabor, već hoće da nam otmu taj mandat, premda dobro znadu da su naši zastupnici, ugovoravaju s Talijanima sadašnji izborni red, mnogo i mnogo pregorili, samo da dodje donekle do mira između hrvatskog i talijanskog naroda u Istri.

U tom kotaru grada Pule postavše Talijani kandidata nekog Karla Franka, bivšeg upravitelja pošte u Puli Dostojnijeg kamoraša nije mogla izabrati kamora. Si da nam je jasno, zašto je kamora u svom glasilu onako perfidno i infamno pisala o nama i našoj stranci, podmiću i nam da smo mi tobože prekriliš ugovor sklopljen s Talijanima, da ni jedna ni druga stranka neće postaviti protukandidate u kotare, doručane jednoj ili drugoj stranci. Sada je očito zašto su tako pisali, jer su već odmah u početku mislili na prevaru. Nije ni čudo. Sva prevlast i gospodstvo Talijana nad našim narodom u

Istri temelji se na prostoj prevari. Oni su znali svako sredstvo, a pamojše nepošteno, upotrebili da i na najvišem mjestu zabare pravo stenoje stvari; varali su sistematično oblasi samo da se otrže u vlasti i tače i ukradu naš narod, a vlasti ili su, znale zato ili su zmirale kao da ne vide ili pak nisu marile: da istražuju stanje hrvatskog pučanstva Istre i prepustili ga zelamu Talijana.

Staru igru zaplesše opet Talijani. Kamorra lovi već naše ljude svakojakim sredstvom, dječak znadem pozitivno, da je kamora odlučila u ovom kotaru nečediti novaca, samo da prođe njezina vođa.

Treći kotar gradske kurije u Puli, nastanjen je u velikoj većini našim narodom, okolica sva je naša, ali kamorra se hoće da naš narod stavlja na kušnju. Ali nedajmo se! Ako nam dodje na vrata koji kamorin lopac, da nas novcem ili lažnim riečima kupi, bez milosrdja otjerajmo takvog huncuta i ako bude od potrebe upotrebimo bez obzira i silu: kad neće da nas vlast čuva od kamorinih lopova, obradunajmo sami s njima.

Zašto kamora neide lovit svoje Talijane? Neće kamoraši među Talijane, jer ovi znaju dobro što je kamora i biti kamoraš. A kad Talijani neće da čuju o kamori, još manje mi, koji znamo da u kamorin najveći neprijatelj našega rodu i jezika, te nastaje da nas nestane.

S toga odbijajmo i tjerajmo od sebe kamoraše i njihove sluge i podjimo složno na izbore s poklikom: dolj Frank, talijan i kamoraš!

Sve njemački po befelu.

Gospodi ratne momarice ne sviđa se valjda dosadašnji način poniećivanja ili da presporo djeluje, zato su u tu svrhu počeli izdavati i befel.

Čujemo naime da je u nedjelju pročitan momčadi na brodu "Arpad" befel, kojim se zabranjuje momčadi pozivati jedan drugoga "na krmu", "na prvu" i dr. u hrvatskom ili talijanskom jeziku, nego samo u njemačkom jeziku.

Ako je to u istinu tako, onda se nećemo začuditi ako našoj momčadi Niemci zabrane hrvatski govoriti, kao što je već svakom vojniku zabranjeno svojom glavom misliti.

Rana zima.

Ove godine posjetila nas zima prije vremena. Temperatura pala je jučer i prekjučer u jutro do ništice. Veliki snjeg pa je sve do Buzeta, koji se je od velike zime smrznuo. Ovakvo rano zime ne pamte ljudi odnava.

Razne.

Skupština političkog društva "Edinost".

U nedjelju obdržavalo je političko društvo "Edinost" u Trstu XXXIII. redovitu glavnu skupštinu. Na koncu te skupštine prihvaćena je s oduševljenjem resolucija, da državni zastupnici porade svom silom o tomu, da se oba južno-lovenska kluba na carevinskom vieću združe u jedan klub. Dr. Rybač obećao je, da će sve svoje sile uložiti da dodje do tog jedinstva.

Izabran je predsjednikom ponovno g. Dr. Rybač jednodušno.

Konstituiranje občinskog zastupstva u Kastvu.

Pisu nam iz Kastva: U sriedu, dne 4. ovoga mjeseca sakupili se novo izabrani

zastupnici občine Kastav na svoju prvu redovitu sjednicu, te izabraše na predlog g. Vjeka Spinčića, dosadašnjeg občinskog glavnara g. Kazimira Jelušića per acclamationem svojim načelnikom. U občinski odbor birani su između zastupnika slijedeća gospoda: Blečić Vinko, Dukić Jenko, Jurinac Rudolf, Kinkela Vinko, Kundić Milan, Lučić Mate, Sinčić Vjekoslav, Turak Frone Vlah Ivan. — Kotarski kapitan gosp. Artur barun Schmidt-Zabierow pozdravi kratkim govorom novo izbranog glavnara i odbornike, koji položše u njegove ruke svečano obećanje vjernosti, izvršavanje z-kona i zdušno izpunjavanje dužnosti. Narodni zastupnik g. prof. Vj. Spinčić, koji je ujedno i član občinskog zastupstva, pozdravi toplim riečima novog glavnara, koji se na tim pozdravima kao i na izraženom mu povjerenju najsrdačnije zahvaljuje. — Vani su cieti dan pucali mužari u znak veselja, što su predsjednici občine Kastav već po četvrti puta izabrali jednodušno svojim glavarom vriednog načelnika g. Kazimira Jelušića.

Imenovanje sudbenih prislušnika za Primorje.

Sudbeni vježbenici kod zemaljskog suda u Trstu g. Stjepan Tomašić i g. Dr. Ernest Rekar te sudbeni vježbenik kod kot. suda u Labinj: g. Dr. Ivan Bastianich, imenovani su sudbenimi prislušnicima.

Umorstvo blizu Matulja.

Petak u jutro našli su nekoi ljudi u blizini Matulja na lješinu nepoznata čovjeka koji je po svome izgledu prikazivao tridesetak godina starosti. Lješina je nadjena pokraj tračnica, a između petog i šestog njenog rebra virio držak u prvi zabodena noža.

O tome strašnomu nalazu bijaše neposredno obavještena redarstvena oblast. Na mjesto umorstva prispijela je za razmjerno kratko vrijeme sudbena i liečnička komisija. Liečnici su izjavili, da je udarac nožem bio svakako vrlo žestok i da je nesretnik teđ ihnuo namah nakon udara. Drugih se kakovih rana ili ozleda na lješini nije moglo da odkrije.

U nesretnu se žrtvu ništa nemoglo da nadje: niti cigli šilir jedan, pa niti nosni rub-c.

Na kosulji, gađama i čarapama našla se početna slova njegova imena R. S. Blizu lješine ležao na tlima šešir "Borsalino".

Lješinu prenioše do bližeg grobišta, a policija se dala na posao, nebi li unela štogodj svjetla u ovu krvavu tajnu.

N. L.

PARTE ITALIANA.

Elettori del terzo collegio della città di Pola!

Avvertimo tutti i nostri consenzienti di custodire gelosamente le carte di legittimazione e le schede, che in questi giorni il locale capitano distrettuale fa recaptare colla posta a tutti g' elettori.

Recentissime.

Il nuovo ministero.

A Vienna ~~pubblicata~~ verso sera la pubblicazione della lista ufficiale dei nuovi ministri con a capo il barone Bienerth. Non ci pare verosimile che avvenga un tanto in si breve tempo. Anzi ieri si parlava di difficoltà insormontabili al Bienerth di formare un ministero di coalizione dei maggiori partiti. E se le circostanze non si cambiano presto, avremo un cosiddetto ministero d'impiegati.

Cose dei Balcani.

Le trattative fra la Turchia e la Bulgaria sarebbero di nuovo interrotte, come taluno vuole per colpa del nuovo Regno, il quale vorrebbe che la Turchia accedesse ai Bulgari della Macedonia sui nuovi vescovati della loro confessione. Ci pare incredibile, perché attualmente le trattative non possono avere per oggetto questioni di quella specie.

Il principe ereditario della Serbia si è pur alquanto calmato dopo la sua gita a Pietroburgo. Il suo programma attuale sarebbe di attendere la conferenza delle potenze firmatarie e poi procedere energicamente, qualora la Serbia non ottenesse concessioni sufficienti. Intanto l'armamento procede in vasta scala e sarebbe imminente una domanda da parte della nostra Monarchia sul preciso scopo del movimento delle truppe tanto in Serbia che nel Monte negro.

NOTIZIE.

Bollettino sanitario.

Morti contagiosi a Pola il 7 novembre 1908: Tifo 3 casi, Paratifo A 1, Scarlatta 8, Varicelle 1, Difterite e Crup 2.

Miseria sull'altipiano.

Se vera, la notizia sarebbe un crimine addirittura. Ci fu detto, che sul Carso di Pinguente perirono cinque, sei capi bovini, e che il veterinario ne avrebbe trovato la causa nella mancanza di nutrimento.

Se così era già qualche giorno fa, figurarsi che cosa non debba succedere dopo l'uragano di borra degli ultimi tre giorni e l'intenso freddo che ne seguì in quelle regioni!

Prattanto i signori viaggiano l'Istria per conto del Governo, per accertarsi, se e dove c'è bisogno di aiutare la popolazione.

Noi vorremmo che il caso di sopra venisse indagato con tutta esattezza e ci venisse a cognizione l'eventuale risultato corrispondente del tutto alla verità.

CORRISPONDENZE.

Il cantiere Martinolich.

Lussinpiccola.

Ogni tanto esce dal cantiere del signor Marco U. Martinolich qualche piroscafo. Ultimamente fu varato il «Kvarer» della nuova società Austro-Croata di Ponte e pochi giorni prima ne era varato uno della società Ungaro-Croata di Fiume. Altri tre vapori verranno costruiti sullo stesso cantiere per conto della società di navigazione «Dalmatia».

Ogni qualvolta viene data notizia di qualche varo, la stampa, senza differenza di partito, non ha che parole di lode per le bellissime forme dei battelli, per la solidità della loro costruzione e per quello che più monta, la velocità relativamente grande.

Più volte ho pensato, specie a quest'ultima qualità preziosissima dei natanti, che vengono dati alle onde dal cantiere del nostro bravissimo concittadino sig. Marco U. Martinolich. Diffatti si sa che di due battelli di eguale portata, e dimensioni, l'uno avrà colla eguale macchina una velocità relativamente molto maggiore di quello che l'altro.

Ora, pensando alla ragione di questa differenza, la quale si osservava molto di più presso i velieri di una volta all'aspetto, dal tutto eguali, io sono venuto alla conclusione che il nostro benemerito costruttore navale, abbia l'arcano — scienziamente o no, nulla decide — di saper dare al battello la massima velocità col costruirlo a forme eleganti, tutte sue.

Dev'essere la scuola pratica della famiglia e dei nostri bravi maestri operai. Il sig. Martinolich ebbe l'occhio felice e la scienza di trovare nell'applicazione delle forme del corpo del battello la formula che, tradotta in equazione aritmetica, dovrebbe dare, direi così, l'ideale della velocità, quale risultante di tanti rapporti fra le singole dimensioni, linee rette e curve ed il peso dello scafo nudo e montato.

Lo studio assiduo e la pratica del lavoro sono stati coronati di pieno successo coll'aiuto di quella intuizione naturale, che il nostro costruttore acquistò dai benemeriti suoi antenati, dai quali egli vide, come si costruivano velieri ch'erano vanto della nostra marina: naša dika, lošinjka lađa, è il detto pienamente giustificato anche riguardo i piroscafi.

Sarebbe bene, che i nostri professori della scuola di nautica si occupassero della tesi da me qui lanciata. Comunque sia, l'unica industria che i Lussini hanno finora, riesce di vanto a noi tutti e le desideriamo ognor maggiore sviluppo anche nell'interesse della nostra classe operaia.

Vlastnik i izdavač: Tiskara LAGINJA i DR. Odgovorni urednik: ANTE VOLARIĆ.

MOLBE

za biti pregledan kod vojničke stavnje izvan svojega kotara i molbe za dobiti pogodnosti navedene u par. 31, 32, 33, 34 vojničkog zakona, obavlja
Pisarna za vojničke poslove
EDUARD R. v. CAVALLAR
PULA, Piazza Carli N. 1.

Tregovelma i raznim gospodarskim društvima na znanje: U našoj „Narodnoj Tiskari Laginja i drug.“ mogu se dobiti razne trgovačke i zapisničke knjige uz jeftinu cijenu. 52

Slobodan sam javiti sl. općinstvu grada Pule, da sam sa 1. 1. mj. otvorio

TRGOVINU

Vina, ulja, octa, krumpira, fazola itd. PULA — Via Castropola broj 6 — PULA.

Svoje očenjene mušterije poslužiti ću uvijek najboljom robom uz povoljne cijene. Sa veleštovanjem

Ivan Fait.

Mi permetto di avvisare il P. T. Pubblico della città di Pola, che col giorno 1 novembre 1908 ho aperto un

NEGOZIO

in vini, olio, aceto, patate, fagioli ecc. PULA — Via Castropola N. 6 — PULA.

Assicurando la mia Spett. Clientela di servirla puntualmente colla migliore merce a prezzi miti, mi segna devotissimo

Giovanni Fait.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

za prugu Baška-Rijeka-Baška.

Vrijedi od 11. listopada 1908. do opoziva.

Neđjelja	Poned. Srijeda Petak	Utorak Četvrtak Subota	Božjak i Božjak	Postaje	Božjak i Božjak	Utorak Četvrtak Subota	Poned. Srijeda Petak	Neđjelja
Prije podne	Prije podne	Prije podne			Prije podne	Prije podne	Prije podne	
—	—	4-30	odl.	VBaška	dol.	—	6.—	—
—	—	5-30	dol.	Punat	odl.	—	4-50	—
5-45	5.—	5-45	odl.	„	dol.	3-15	4-35	4-35
6.—	5-15	6.—	dol.	Krk	odl.	5.—	4-20	4-20
6-10	5-30	6-10	odl.	„	dol.	4-50	4-10	4-10
—	6-45	—	dol.	Beći	odl.	3-35	—	—
—	6-55	—	odl.	„	dol.	3-25	—	—
—	—	6-55	dol.	Glavotok	odl.	—	3-25	—
—	—	7.—	odl.	„	dol.	—	3-20	—
7-30	7-30	7-30	dol.	Malinska	odl.	2-50	2-50	2-50
7-40	7-40	7-40	odl.	„	dol.	2-35	2-35	2-35
8-30	8-30	8-30	dol.	Omišalj	odl.	1-45	1-45	1-45
8-40	8-40	8-40	odl.	„	dol.	1-35	1-35	1-35
9-30	9-30	9-30	dol.	Rijeka	odl.	12-45	12-45	12-45

Uvjetno pristojanje u Staroj Baški.

Ravnateljstvo si pridržuje pravo prema okolnostima promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod gosp. I. Pakušića, Via Androssy 25.

PUNAT, dne 8. listopada 1908.

RAVNATELJSTVO.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugaro, koji uplatuje zadruginski dionova jedina 100 kila po kruni 20.

Prima novca na štednja od svakoga, ako i nije član u skladu s odloga 4%, čisto bez ikakvog odštaka.

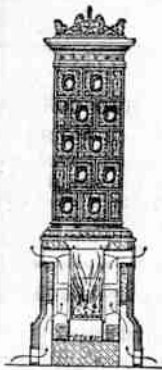
Vrača na štednja niškom iznosu do 1000 K bez predhodnog odloga, a iznosu od 1000 K ako se nije kod nekoga uzlazno računovoditi ili manji rok za odlog, uz odlog od 1 dana.

Zajmovo (posuđe) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku i zadržava na godinu.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdana zatvoreno.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u vijeću Opatova vijećnica kula (M. v. d. D. B.) prvi pod kruno, gdje se dobivaju pabliše informacije.

Evanteljstvo.

JOSIP POTOČNIK — PULA

Corsia Francesco Giuseppe, 6.

VELIKO SKLADIŠTE i TRAJNA IZLOŽBA

glinenih peći za sobe i salone, štednjake sa strojem za prištednju goriva, željeznih štednjaka obloženi sa neizgorivim Chamotom, kacea za kupanje iz najfinijih glinenih lončića, podp: no uređene kupaonice, ploče za podove u kuhinji, hodniku, predvorju, dvorištu, štalama itd. Mosaik-ploče za obložiti stijene, PATENTIRANI uresi za glinene peći, Meidingerovih plašta za glinene peći u svrhu da poveća i usčuva toplinu itd. itd.

Specialiteta: Stroj za prištednju goriva za glinenu peć, dvostrukom brzinom za-grije odaju. — Automatička peć sa regulatorom i trajnom vatrom.

Meteorska peć sa trajnom vatrom. Stroj za uzdržanje vatre za glinenu peć. Štednjaci na plin i drveni ugljen. **NOVO!!** Specijalista u nastavljanju peći i štednjaka. **NOVO!!**

Sve u tu struku zasjecajuće radnje izvršuju se pomno, brzo i jeftino. Uzorci, cijenici i proračuni šalju se badava i franko.

Brzojavni naslov: POTOČNIK — PULA